

„Pokud si chceme udělat přibližný obrázek o stavu kompetencí českých žáků, standardizovaný test může být snadným řešením. Test nám může napovědět, na jakých školách jsou největší problémy, ale měla by následovat detailní inspekční činnost založená na návštěvě samotné školy. Ale pokud chceme na základě testu posuzovat něčí právo na studium, jsme vedle nejen morálně, ale také prakticky. Jeden test nám toho o člověku moc říct nemůže a nesprávný výsledek může testovaného člověka poškodit,“ říká v rozhovoru k objektivitě tzv. high stakes testů datový analytik Jiří Münich (eduzin.cz).

Krátce

- **Testem z matematiky a angličtiny odstartovala v pondělí státní část maturit.** Současně se obnovila [prezenční výuka na středních školách](#) (ČT24). „Organizačně to bylo velmi náročné. Ve škole máme přes 500 lidí a určitě budeme mít problém s tím, jak zorganizovat testování, výuku a ještě didaktické testy,“ [zhodnotil pondělní dění ředitel Gymnázia Na Vítězné pláni Jaroslav Mervínský](#) (novinky.cz). „Jeho“ maturanti jsou připraveni, určitě se ale najdou žáci, kteří budou mít problémy, a koronavirus k tomu určitě přispěl. „Žáci i učitelé test z matematiky považují za těžší než v minulých letech, náročný byl podle nich hlavně časově,“ [píše Markéta Hronová](#) (ihned.cz) a cituje maturitní komisařku na jedné z průmyslovek, podle níž neměli žáci spoustu příkladů spočítaných, a to ne kvůli jejich obtížnosti. Jako o poznání jednodušší než test z matematiky nebo českého jazyka [ohodnotili studenti po maturitě angličtinu](#) (seznamzpravy.cz). Různým podobám maturity ve 22 státech Evropy, které „zkoušku z dospělosti“ mají, [se věnuje text Lucie Fialové](#) (eduzin.cz). „Ve Finsku se vám může klidně stát, že dobře odmaturoujete, ale vyhoříte ve vědomostní soutěži,“ říká s nadsázkou Ondřej Karpíšek, který maturoval na gymnáziu v Helsinkách v roce 1997. Místo zaškrtnutí odpovědi A, B nebo C a předem daných otázek k ústní maturitě se odpovídá na otevřené otázky nebo se píše eseje.
- **Těsně před návratem do škol zaznamenali dětské psychiatry skokový nárůst počtu pacientů.** „Přes víkend přijali neobvykle vysoký počet zejména dospívajících dívek, které snedly prášky, jedna dokonce vypila savo. Domníváme se, že šlo o obavy z návratu do školy, i když pokaždé v trochu jiné souvislosti,“ [říká přednosta motolské pediatrické kliniky Jan Lebl](#) (CNN Prima News). Všímají si toho i rodiče. „Učitel mi řekl, že aktuálně se on-line výuky neúčastní včetně mého syna celkem pět žáků z jedné třídy, kteří jsou v péči psychiatrů či hospitalizovaní v léčebně,“ [citují novinky.cz matku sedmnáctiletého středoškoláka](#). Potíže dětí s návratem do školy popisuje také [dětský psychiatr a psychoterapeut Peter Pöthe](#) (Český rozhlas Plus), špatné období budou podle něj zpracovávat zhruba tak dlouho, jak dlouho trvalo. Ve škole jim s tím budou pomáhat učitelé, kteří jsou sami po roce on-line výuky vyčerpaní, mimo jiné i tím, že se jim nedařilo oddělovat práci od volného času. „Byli jsme fakt 24 hodin denně v pohotovosti,“ [cituje Radiožurnál učitelku Alenu Bartošovou](#). „Učitelé budou muset víc pracovat na tom, aby se děti nebály, naučily se soustředit, bavit se s vrstevníky. Bude nutná prevence šikany, protože mnozí si budou vydobývat svá místa v kolektivu,“ [říká dětský klinický psycholog Oldřich Ďurech](#) (novinky.cz). Pomoci by mohli dětské psychologové, těch je ale málo a [školy je musí platit nesyntetizovaně, z projektů](#) (irozhlas.cz).
- **Staronový ministr zdravotnictví počítá s PCR testy, chce se na září připravit lépe než vloni.** Správa hmotných rezerv ukončila tender na dodávku 4,7 milionů testů do škol, [půjde o testy čínské výroby Sejoy, dodá je opět Targo Promotion Praha](#) (irozhlas.cz). „Plán je takový, že bychom na začátku školního roku chtěli děti otestovat PCR testy,“ [řekl Adam Vojtěch CNN Prima News](#). Frekvence testování se podle členů skupiny MeSES může se zlepšující se epidemickou situací snižovat. U stále stejných skupin, například ve škole či práci, [může PCR test stačit na týden až dva](#) (idnes.cz). Seznamzpravy.cz upozorňuje, [že testování dětí neutečou ani o prázdninách](#).
- **K přijímačkám na víceletá gymnázia se přihlásilo o 9 % méně dětí než vloni.** Počty se značně liší podle regionů. Zatímco v Pardubickém kraji uchazezů ubylo o 1 % a v Praze o 5 %, v Libereckém kraji se hlásilo o pětinu žáků méně než loni, podobně jako v Královéhradeckém či Ústeckém kraji,“ [píše Markéta Hronová](#) (ihned.cz). Může za to i lockdown. Podle Daniela Münicha z CERGE-EI se děti navzájem nemohly tolik ovlivňovat a kvůli omezenému setkávání si o přihláškách na gymnázium tolik nepovídali ani rodiče, kteří o dětech rozhodují. „V hlavním městě jsou rodiče obvykle rozhodnutí přihlásit dítě na víceleté gymnázium už dlouho dopředu, zatímco v regionech to bývá často i na popud učitelů nebo právě spolužáků,“ vysvětluje si rozdíly mezi regiony Alfréd Dytrt, ředitel Gymnázia Jateční v Ústí nad Labem.
- **Má za děti bez roušek ve třídách odpovědnost ředitel, nebo jejich rodiče?** Podle liberecké krajské hygienické stanice mají za dítě, které je ve škole bez roušky, platit pokutu rodiče. „My máme instrukce, že dítě bez roušky nemáme pustit do školy. Už to samotné je hodně nepříjemná situace a tohle rozhodnutí nám to ještě více komplikuje,“ [říká Luboš Zajíc, ředitel základní školy ve středočeských Pečkách](#) (CNN Prima News). Taková pokuta teď podle zpravodajského serveru hrozí rodičům školy v Semilech, kde odvolali kvůli netestovaným žákům ředitele a kde podle opyrightů většina dětí roušky nenosí. [Podle echo24.cz](#) to potvrzuje právní názor, že škola ani její zaměstnanci nejsou oprávněni vynucovat povinnosti vyplývající z mimořádných opatření ministerstva zdravotnictví, což by se mohlo týkat i případu odvolaného ředitele.

V souvislostech

UČITELÉ ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOL DOSTALI OD ROKU 2017 PŘIDÁNO NEJVÍC. NEPEDAGOGŮM A UČITELŮM NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH PLAT ROSTL POMALEJI

Systematickou pozornost učitelům platům a jejich srovnání s výdělků v jiných oborech už nějakou dobu věnuje think-tank IDEA, zatím poslední srovnání připravili Daniel Münich a Vladimír Smolka a vydali jej v létě 2020 pod názvem [Platy učitelů v roce 2019: Blýská se na lepší časy?](#) Nyní k tomu přibyl nový počín výzkumníků z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, kteří slibují v rámci projektu Důvody nedostatku učitelů dvakrát ročně komentovat a interpretovat „klíčové ukazatele vývoje výdělků ve školství v kontextu vývoje výdělků v celé české ekonomice“. První porovnání, které se soustředí na vývoj výdělků ve školství v letech 2015 až 2020 s důrazem na splnění vládního slibu z roku 2018, je k dispozici [zde](#).

Podle analýzy byl průměrný výdělek všech zaměstnanců ve školství v roce 2017 na úrovni 96 % celostátního průměru, do roku 2020 dosáhl 107 %. Plat učitelů v regionálním školství se zvýšil z průměrných 27 tisíc v roce 2015 na průměrných 43 400 v roce 2020.

Zároveň autoři analýzy ukazují, že zvyšování platů nebylo jen kosmetické. Výdělků v jiných oborech se sice také zvyšovaly, ale zdaleka ne tak rychle jako ve školství. Růst platů ve školství je také rychlejší než roční míra inflace, která se v posledních letech pohybuje kolem 3 %, což je pro zaměstnance ve školství další plus. Tento rychlý růst je ale podle autorů analýzy spíše důsledkem okolností, se kterými vláda v době, kdy koncipovala své programové prohlášení, nepočítala. „Programové prohlášení se vytvářelo v době ekonomického růstu, kdy se průměrné mzdy v české ekonomice začaly meziročně zvyšovat o více než 8 % a ekonomické výhledy na další roky byly příznivé. Předpokládalo se proto, že v roce 2021 se mzdy v celé české ekonomice mohou přiblížit ke 140 % jejich úrovně z roku 2017 a zvýšení mezd ve školství o polovinu je tedy docela představitelné. Současně by to znamenalo, že by se výdělků v celém školství z 96,3 % v roce 2017 dostaly v letošním roce (2021) na úroveň 103 až 105 % celostátního průměru,“ uvádí se v analýze.

Přesto autoři konstatují, že vláda svůj slib z programového prohlášení, podle něž se „platy učitelů a nepedagogů na konci volebního období v roce 2021 dostanou minimálně na 150 % jejich výše pro rok 2017“, tak úplně nesplnila. V průměru bude podle jejich odhadů na konci roku 2021 průměrná výše výdělků ve školství (všech, tj. pedagogů i nepedagogů) „lehce nad 41 tisíc“, což odpovídá 145 % průměrného výdělků z roku 2017. Navíc upozorňují, že zvyšování platů bylo nerovnoměrné.

Přednost dostali především učitelé základních a středních škol – ti si polepšili ve srovnání s průměrem z roku 2017 o 60,3 %, respektive o 56,4 % (průměrný výdělek v roce 2020 byl 45 164 Kč, resp. 45 353 Kč). „V případě učitelů v regionálním školství lze skutečně předpokládat, že jejich průměrný plat se bude v roce 2021 pohybovat již kolem 48 tisíc a oproti roku 2017 se tedy skutečně zvýší o více než polovinu. Pro další skupiny pracovníků ve školství to však neplatí. Průměrné měsíční hrubé výdělků všech nepedagogických pracovníků ve školství letos nepřesáhnou 30 tisíc a zůstanou tedy na 140 % hodnoty z roku 2017. Výdělků učitelů vysokých škol se sice v průměru dostanou lehce nad 60 tisíc, protože však v roce 2017 činily 48 tisíc, půjde dokonce pouze o 27procentní zvýšení,“ uvádí se v analýze.

Podílů rovněž vstípaného do vzdělávání. Mzdové výdaje státu na školství se mezi lety 2017 a 2021 zvýšily z necelých sto miliard na více než 150 miliard – pětina těchto nákladů jde na úkor rostoucího počtu zaměstnanců (z 286 tisíc v roce 2017 na letos předpokládaných 317 tisíc). „Za předpokladu zachování přibližně stejného podílu ostatních (investičních a provozních) výdajů ukazatel podílu na vzdělávání pro Českou republiku v roce 2020 převyšuje 4 % a v roce 2021 se pravděpodobně přiblíží až k 4,4 % HDP,“ konstatují autoři analýzy s tím, že se tak Česká republika přiblíží evropskému průměru. Upozorňují zároveň, že každá vláda, která vzejde z podzimních voleb, bude nucena výrazně zpřísnit rozpočtovou politiku. To by se mohlo dotknout i u nás nevídané úrovně výdělků ve školství, které se „v letošním roce přibližují již k úrovni 111 % celostátního průměru, což je nejvíc v celém období od roku 1953“.

Tipy a události (výběr z EDUKalendáře)

31. 5., 14.00, online, [Kulatý stůl SKAV A EDUin: Přechod žáků mezi základní a střední školou. Jak by měl ideálně fungovat?](#)

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:

Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT